

Postgebühr im Abonnement.
Poštšina plačana v gotovini.

VRTEC

Štev. 2

Oktober
1943/44

Letnik 74

Rešitev ugank v 1. številki »Vrtca«

1. **Križanka** — Voderavno: Miza, osel, udav, Selo, ta, ave, ak, aroma, l. r., ti, Apače, do, ako, d. d., očak, pero, riba, Azor. — Navpično: Muta, lida, za, Avar, osem, se, Ela, Loka, vojak, ara, ate, kdor, Paka, čopa, vdor, oči, dro, a b, e z.

2. **Homonim** — Razveselil se stric je mene, mojih bratov in sestic.

3. **Rebus** — Pošteno življenje je najbolj naravno.

4. **Čarobni lik** — Moč, molek, kolobar, Čebin, kan.

Uganke v 1. številki so pravilno rešili:

Zupančič Silvester, uč. III. razr. Marijanišča; Humar Štefan, uč. IV. razr. vadnice; Jeglič Francek, uč. V. razr. vadnice, Lozar Franc, uč. III. razr. na Prulah; Smersu Jurij, uč. IV. razr. vadnice; Rems Roman, uč. II. razr., Prule; Bergant Marinka, Podobnik Ljudmila, Mižigoj Dragica, Milavec Stanka, Jelčič Sonja, Vrhovec Nada, Müller Leona, Slivar Evfemija, Kosterov Olga, dijakinja II. dekliske mešč. šole Bežigrad v Ljubljani.

Izžrebani so bili in dobe nagrade:

Lazar Franc, Jelčič Sonja, Zupančič Silvester, Podobnik Ljudmila, Jeglič Francek, Kosterov Olga, Milavec Stanka, Slivar Evfemija, Mižigoj Dragica in Humar Štefan, vsi v Ljubljani.

Nagrade dobe pri upravi »Vrtca« v trgovini Ničman, Kopitarjeva ul. 2.

„Vrtec“ erscheint monatlich. — Der Jahresbezug beträgt für Gesamtbestellungen 20 Lire, an einzelne Adressen aber 25 Lire. — Verlag und Druck: „Ljudska tiskarna“ in Laibach. — Für diese verantwortet Josef Kramarič. — Der Haupt- und verantwortliche Schriftleiter ist Franz Ločnikškar. — Der Schluß der Redaktion ist den fünften Tag im Monate. — Die Verwaltung des „Vrtca“ ist in Laibach, Kopitarjeva ul. 2 (H. Ničman).

„Vrtec“ izhaja mesečno. — Letna naročnina je za skupna naročila 20 lir, za posamezne naslove pa 25 lir. — Založba in tisk: „Ljudska tiskarna“ v Ljubljani. — Zanj odgovarja Jože Kramarič. — Glavni in odgovorni urednik je Franc Ločnikškar. — Sklep uredništva je peti dan v mesecu. — Uprava „Vrtca“ je v Ljubljani, Kopitarjeva ulica št. 2 (H. Ničman).

ŠTEVILKA 2 • 1943/44 • LETNIK 74

Mirko Kunčič

Zvezde pojo

Marjetica spi,
na smeh se drži,
pri materi rajni vasuje:
v naročju sedi,
ji gleda v oči,
ji srečo iz njih prerokuje.

Naj sanja, naj spi,
čas hitro beži —
noč kmalu se bo poslovila.
Spet v žalost teh dni
in v grenke skrbi
Marjetica bo se zbudila ...

Oj, zvezdice me
vso bol in gorje
te zemljice dobro poznamo!
Skoz okenca koč
strmimo vso noč,
se z vami solzimo, smehljamo.

Mirko Kunčič

Naša Marjanica

Včasih po štirih, včasih po dveh
kakor medvedek po tleh kobacá,
žalosten jok in radosten smeh —
vse v enem mehu širokem imá.

Angel, njen varuh, je siromak:
vse tja od jutra do pozne noči,
ko jo zaziblje v pokoj sladak,
dela mu hude, prehude skrbi.

Le za trenutek drugam se ozre —
že varovanka mu zdrsne na tla;
kolikor črnih dni v tednu je,
toliko bušk že na čelu imá.

Živ vrtiljak je, klopotec neugnan:
suče ves dan se krog svoje osi.
Kakor bi ptički kletko odprl —
nekega dne se nam v svet izgubi ...

En starček je živel...

Ilustriral Fr. Godec.

2. Vnučki

Natreskan ni bil stari Andrejec nikoli toliko, da bi ob pisani majol-majolčici glavo izgubil in pozabil na svoje preljube vnučke »koštrunčke«, ki jih je imel doma za desetinko rožnega venca, če ne še več. Vselej jim je v nabito polnem zavitku prinesel od topolovške branjevke kar za tri pesti sladkih bonbončkov. Tudi to pot ni pozabil nanje. V žepu je objemala njegova roka sladkarije. »Za moje vnučke koštrunčke, za moje vnučke koštrunčke!« je klical.

Ko se je bližala ura, ko je običajno priromal Andrejec iz zidanice domov, so ga vnučki, kar jih je bilo še bolj majčkenih, že kar težko pričakovali. Nestrpno so postajali ob hišnem voglu in s široko odprtimi očmi oprezali, ali se bo že kaj kmalu prikazal izza ovinka dobri dedek »medek«, ter napenjali ušesa, da bi že skoraj zaslišali njegovo pesem o »Majol-majolčici«. In ko so naposled zaslišali hripavo petje o »Majol-majolčici«, ki je odmevalo od hriba, so takoj uganili, da prihaja dedek-medek, ki jim prinaša sladke bonbončke. Stekli

so za dedkovim glasom, da so se kar prekucavali in venomer brenčali: »Dedek — dedek — dedek! Medek — medek — medek!« Kmalu ga zagledajo. Od veselja zavriskajo, se zapodijo proti njemu kakor šmarni kozlički in ga kar sredi pota prestrežejo. Obkrožijo ga, se ga oprijemljejo in obešajo nanj, ga božajo in ljubkujejo in vreščijo okrog njega kakor mlade srake: »Dedek — dedek — dedek! Medek — medek — medek!«

»Preteti priskledniki! Kaj menite, da bom vedno le jaz plačeval, vi pa nič dajali, ka-li?« se jih je otepaval dobrodušni starček, a le toliko, da je mogel seči v žep, zakaj srčna povezanost je vladala med njim in nedolžnimi malčki, kakor da je le ena duša in le eno srce v vseh, v Andrejcu in njegovih vnučkih. In ta duša, to srce se je ob snidenju sprostilo: vnučki so okrog dedka veselo skakali in se od srca smehljali, starček Andrejec jih je pa trepljal in božal ter jokal v svoji sreči. Izginila mu je vsa prejšnja potrtnost in zaskrbljenost, celo sedemnajstičar je izgubil svojo moč. Kakor prerojen se je počutil zdaj stari Andrejec. In v nekaki prešerni zadovoljnosti je zavpil neugnani otročadi, ki je čebljala venomer: »Dedek — medek, dedek — medek, dedek — medek!« Zato je zavpil: »Počakajte me, otročaji — kričaji! Strpite no toliko, zaplečniki nasilni,

da si roko oprostim.« S težavo je izvlekel nato iz žepa nabito polni zavitek s sladko vsebino in zaklical dobrovoljno drobljančkom: »Nate, nate, zlati moji vnučki — koštrunčki!«

Dobra volja dar pozlati. Z radostnimi obrazi in žarečih oči so stegovali malčki-drobljančki drobne ročice, stiskali v pesti sladke darove ter cvrčali in vreščali: »Hvala, hvala, hvala, naš ljubi dedek-medek!«

Sladke bonbončke so vnučki kar pridno v hranilnico — v svoje trebuščke devali, da so jim naposled le še po trije v roki ostali. In ko so še te na varno zdevali, so poslednje njih beli zobki pozobali. Takrat so se domov napotili, med potjo pa z dedkom peli in vriskali:

»Majol-majol-majolčica,
prelepo bod' pozdravljena!
Majolka, kaj si storila,
da si dedka napojila...«

Drugo jutro je sonce že dobro pripekalo, stari Andrejec pa je še vedno smrčal v svoji kamrici — kar oblečen in nič odet. Ko ga ropotanje in cvrčanje vnučkov-koštrunčkov le prebudi, da spregleda, se mu svetijo oči kot zolju. Videti je siten in čmeren kakor čebula brez kruha. Naglo skoči pokonci. »Preteta reč, ta sedemnajstičar!« vzklikne nejevoljen. »Še druge majolike nisem izpraznil, pa ga še zdaj čutim — tega goljufivega sedemnajstičarja! E, ni vina brez pelina, tudi sedemnajstičar ne dela izjeme.«

V hosti se je oglasil golob in zapel: »Bom kupil kozo, bom kupil kozo, bom!« Andrejec se razjezi: »Samo obetaš, pa je še do danes niti kupil.« Pa mu oponese sinica: »Kikeljca, kikeljca! Andrejec, kikeljca, kikeljca!« Andrejec odvrne: »Golob že, jaz pa ne; kar rečem, to tudi storim!«

Andrejec je bil siten ko žvirca. O, sedemnajstičarja bo pomnil!

Vnučki, ki so že težko čakali, da se dedek-medek prebudi, so pridrveli zdaj k njemu. Ko jih zagleda, se mu zdé vsi krmežljavi; vnučki se pa čudijo, da se drži dedek-medek modro, kakor da bi ga kdo pod nosom bril. Niso vedeli, da ga je le sram pred njimi. Zakaj? Zato: no — ta preteti sedemnajstičar...

Stari Andrejec pogleda v kot — v Križanega in ga v srcu moli: »Kakor se je očak Noe napil vina, ker ni poznal njegove moči, tako je tudi mene premotil sedemnajstičar. Naloži mi za pokoro, Gospod Bog, kar hočeš, vzel bom to iz Tvojih rok kot božji dar, samo: Odpusti! Udari me, po katerem prstu me češ, naj boli, a bom z veseljem zdržal, samo: Pozabi! — Gospod Bog, obljubim ti: Nikdar več! Kar rečem, to drži, stari Andrejec ne prelomi dane besede.«

Zdaj je bil stari Andrejec v eno stran sicer še osat, v drugo pa že ves gladek, tako da se ni preveč napeto držal. Vnučki so klicali: »K zajtrku, k zajtrku, naš ljubi dedek-medek!« Še se je obiral kakor mokre vrane, a ob pogledu na vnučke-koštrunčke je postal na obeh straneh ves gladek, tudi smehljal se mu je zazibal na ustnicah in je sledil olajšan veseli otročadi v hišo k zajtrku. Sinica se je še obirala zunaj po drevju ter cvrčala: »Kikeljca, kikeljca!« Andrejec, dedek-medek, je ni slišal, ves ginjen je objemal svoje preljube vnučke-koštrunčke. (Dalje.)

Domek

Ilustriral Župančič Joakim.

»No, pa sem...« je čebelica mladica zadovoljno vzdihnila, ko se je po zamudnem napenjanju srečno prerinila iz rojstne celice. Oči, še ne prav čiste, so ji vedečno obstale na starih čebelah, ki so ji bile nekoliko pomagale in ki so jo zdaj voljno, prijazno gledale.

»Prav... že prav,« so ji vse, tudi druge, ki so mimo gomazele, ljubeznivo migale s tipalkami. »Pa le stoj, da te tudi ocedimo nekoliko.«

Kako bi ubožica že stala? Nožice so ji še mehke, čisto slabične, da krivonogo le čepi in se prav zaspano drži. A modre stare čebele jo božajo; nekatere z nje narahlo trebijo loščine, druge jo pa že pitajo s kapljicami medu, pripravljenega nalašč za take nebogljenčke, a še druge jo nalahko pahljajo in se ji hudomušno smehljajo. Tako se kmalu toliko opomore, da že precej trdno stoji in bistro okoli sebe strmi.

»Da te...« si misli, »kako mi strežejo... Prebito moram biti imenitna čebela.«

Ponosno si pretegne nožice, s krili gibko zatrepeče in se samovšečno ozre; zdajci jo mine vsa domišljavost, oči pa ji začudeno obstanejo na velikem satu. Glej, sto in sto čebelic, kakor malo prej ona sama, se sopihaje rine iz rojstne celice in sestre stare čebele jim prav takisto pomagajo in jih čedijo.

»Tàk taka je ta reč...?« se ji razodeva novo spoznanje. »Potemtakem smo vse enake, nobena ni nad drugo...«

Živo se začne spet pretegovati, otipavati in ogledovati... Telesce ji je polno moči, vsi udki so čisto trdni, da se vsa že kar čuti.

»Pridna, pridna...« jo čebele hvalijo. »Vidiš, kar prava si že. Zdaj pa le čvrsto naprej.«

Vodijo jo po toplem domku, ga razkazujejo in ji dopovedujejo to in ono.

Joj, domek je živ. Od vseh strani in na vse plati kar mrgoli samih čebel. Ene, obložene s pisano obnožino, gomaze bolj natežko, anti breme jih ovira; druge hitijo do celic in vanje pretakajo sladke snovi, ki so jih nabrale po cvetočih njivah in travnikih, po vrtovih in gozdovih — povesod; tretje pitajo čebelice mladice, ki še ne morejo izlesti iz celice; še druge gradijo nov sat, anti nobena ne postava, vsaka ve, kaj ji je delati in kje.

Mladica, vedečna kakor je, postaja, zaostaja in gleda, gleda — najraje bi že tudi sama kje poprijela, tako jo žene skriti, prirojeni nagon dela.

Stare ji tega ne dadó, premlada je še, učiti se mora.

»Prej moraš do matice, da te vidi in da jo spoznaš,« jo tolažijo in priganjajo.

»Matica... matica... kdo je to... matica?«

»Matica je, le dobro si zapomni, naša skupna mati; je naša vladarica. Dokler jo imamo, smo pridne, složne in močne, da se nikogar ne bojimo.

Matica je središče v našem ljubem domku. Brez nje ne bi bilo reda, miru in sreče. In prihrumele bi tujke in nam uropale vse... vse, a kar bi ostalo, bi razdejele same —«

Same...« se mladica čudi... »Zakaj tudi same?»

»Ne vem,« pravi stara čebela in se praska po glavi. »Anti take smo; brez matice smo kakor ob pamet, brez matice je konec nas in našega ljubega domka... Tega, čebelica moja, nikar nikoli ne pozabi.«

»Ne pozabim, ne pozabim,« obeta pridna, učna mladica.

Potlej se nikjer več ne ustavljajo, kar dalje, dalje hitijo. Spotoma jo venomer nazorno učijo in ji tu in tam marsikaj tudi prav občutno zabičijo in zatrdijo, čebelica pa jih po navadi mladine ne posluša dosti, preveč jo mika živi vrvež prihajajočih in odhajajočih čebel... Joj, le koliko ti jih je in kako se kobalijo druga čez drugo... Ob čebelah graditeljicah bi najraje vsaj nekoliko postala, tako ji je vseč njihova čudovita spretnost. Kar zna ena, ti znajo tudi druge vse. Nobena se ne moti ne v meri ne v smeri, nič ji ni treba popravljanja — sat se kar vpricho širi in viša. Ob njem spočasní tek nožic, da bi pasla vedečnost, kakšen še bo, pa ji le-one ne dadó, kar dalje in dalje jo ženó.

A zdajci se zdrzne in zastrmi v prečudno čebelo, veliko, strašno debelo in skoraj čisto črno. Ustraši se je, da kar odreveni.

»Kaj pa je, kaj...?« se ji čebele smehljajo.

»I, tistole...« strahoma zaječi in mig-ne proti črni nakazi, ki v napoto stoji in bulji z velikimi očmi... »Ali me ne bo?« mladico na glas skrbi, v glavicí se ji od strahu kar vrti... »Kdo je to?»

»E, kdo? Trot; len trot,« se čebele mirno še dalje smehljajo. »Nič se ga ne boj, saj ni hud, samo neumen je in len.«

Čebelica se umiri in ostrmi, ko se nekoliko bolj ozre. Glejmo, saj trot, ali kdor že je, ni sam, velika drhal jih zaspáno ždi na satu ali pa leno gomazi po njem.

»Čemu pa so... troti?« vprašuje.

»Matica jih hoče imeti, pa je...« se čebele zresnijo.

»I, čemu?« bi mladica rada vedela.

Čebele molče dalje hite, kakor bi preslišale vedečno vprašanje.

»In kaj delajo?« jih mlada vedečnica drugače vprašuje in zadržuje.

»Nič; nič ne delajo!« ji zdaj vse obenem precej odgovorijo. »Nič ne delajo, samo žro in dosti požró.«

»Tako...? Samo žro...?« zamišljeno preudarja in vase mrmra, ker ne more in ne more razumeti čudnega reda. »Kako to? Ali smejo...?«

»Hm, zdaj še, zdaj...« menijo stare in se preteče nasršijo. »Ko udari prava ura, ti jih pometemo in naženemo, da še sledu ne bo več za njimi... V našem domku, to vedi za zmerom, je prostora samo za tiste, ki so za kaj in ki delajo...«

Potlej so molče in zdržema tekle naprej. Mlada se še ozrla ni več po lenutih črnih, samo v mislih jim je požugala. —

Tako hitijo, hitijo in pridejo že prav daleč. Za njimi gomazi vse polno sestic čebelic, ki so se takisto komaj šele izglele. Jejhata, kaj pa je tamle...? Koliko ti je čebel...! In vse strmijo v isto smer in se slovesno držijo. A zdaj se razmikajo in vabeče migajo tem, ki prihajajo.

Mlada spet vedečno zaostaja; toliko živega sveta, jejhata, še ni videla; zdaj ti gleda, gleda in strmi.

»Matica... Matica...« ji stare zdajci zašepečejo. »Glej jo... ondile je... Ali jo vidiš...? Vidiš...?«

»Kje... kje...?« zakoprni in urno zdrsi za njimi; kar ti trdo obstane, kakor bi trčila ob veliko pregrado. Ampak oči ji že ujemó in milo objemó skoraj za dve sestrici veliko čebelo. Od ljubezni in velikega spoštovanja ji srček kar zadrhti... Matica... kako ti je urna, obenem pa vendar vsa častitljiva. Glej, zdaj je ob njih, zdaj rahlo na njih. Mladice, ki jo gledajo vprvič, živo čutijo, da šele zdaj postajajo čebele, prave čebele po umu, po srcu, po vsem, tak čudovit vonj nevidnega moka veje z nje in jih prepaja...

A velika, vitka gospa se menda ne utegne dosti muditi z njimi. Kakor bi jo kdo preganjal, nemirno teka sem in tja po satovju in povsod.

I, kaj bi ne bila nemirna! Ali ni pravkar zvedela, da se je zdajci izlegla tudi mlada matica? In za dve, to stara matica dobro ve, ni mesta v domku. Ena mora vèn. A po utrjeni navadi se staro umika novemu, mlademu. Življenje hoče tako. Na mladini se prihodnost gradi... Matico to hudo skrbi. Joj, kakšna bo prihodnost tegale našega ljubelega domka...? Ali bo lepa? Kaj bo prava...? O, bo; anti kakršna je mladina sama, taka pa bo...

Stara matica teka in teka po domku, zbira stare, zdelane, a skušene čebele in jih pripravlja za — roj.

Čebele, ki jim bo iti v roj, sprva potrte onemé. Žal jim je domka. Presrčna domačnost jih gleda iz vsakega kotička. Da, tu so se rodile, tu dobro ali slabo živele in tu v trdem delu voljno trpele... Pa nič ne pomaga. Čebelicam sestricam, ki se jih zgrinja več in več, in ki se v njih že očitno oglašata živi klic dela in vabljeni mik življenja, se bo zdaj zdaj treba umakniti.

Mlade čebele se že zgrinjajo okoli mlade matice in prevzemajo pravice in dolžnosti starih.

Sonce greje, v domku je vroče. Stara matica obteče svoje zveste in se z njimi ulije iz domka. Roj prvec je to; lep je in močan. Na veji, kjer se je mogočno obesil, jih je brž vse oblezla in jim dela nov vonj svoje posebnosti. To jih je zaznamovalo za zmerom. Tako so postala samostojna družina, ki se noče in ne more mešati z nobeno drugo.

V starem domku se medtem mladim utrinja lepa mladost. Tiste, ki so bile včeraj še mlade, so danes že stare. Nove sestre čebelice se rodijo. Tudi nova matica je zdajci tu. Stara matica zbira nov roj, pottlej ždi in poje himno — veliko pesem novemu življenju. Po vsem ljubem domku je slišati njen doneči odmev:

Mumu... mumumu... mumu...

To je budnica starim čebelam, ki bodo zdaj zdaj rojile.

Ko je po prvcu sonce komaj osmič prav toplo pobožalo svet, se je iz milega domka zaprašil roj — družec. Tega je precēj manj — roj, vesel in poln vere v samostojno življenje, je pa le. Od veselja pleše in nori, nazadnje ves utrujen takisto na veji obvisi. In komaj to stori in se matica pripravi, da bi ga oblezla, kakor je treba, pa ti osa, nevarna sovražnica, sikne mimo in jo že kar v létu popade in odnese... Čebele, omamljene od veselega rajanja, tega še opazijo ne precej.

Ko se roj zave in spozna, kaj se je primerilo, obupno zašumi. V hrupu, ki ga kar noče biti konec, odnehavajo vse vezi, roj se rahlja, razdira, podira, že je ves spet v zraku...

»Nazaj v stari dom!« šumé veli tista čebela, ki se je bila prva rodila v milem domku.

»V stari dom!« vrše kmalu vse in brné pred stari dom.

Stražarke čebele pred žrelom na bradi brž v domek povedó, da se družec vrača.

»Jejhata, osirotel je ubožec — ni drugega,« po domu hitro uganejo.

»Naj se le kar brž vrne, saj smo vse ene matere...«

Da, vrne naj se. Zunaj vendar ne more ostati. Kako bi dom mirno in srečno živel, če bi ga pekla vest, da je sestre, ki so v bedi in siročini, pehal od domačih vrat...?

Domek, ki je dal že dva roja, ni več kaj posebno trden. S temle družcem si zdaj precēj opomore. Z vsemi močmi se spet loti dela. Jesen se bliža, ajdova ber kliče; hiteti je treba, zdaj zdaj je bo konec in zima bo tu. Kdor se zadosti ne preskrbi, ne učaka pomladi...

Čebele, ki jim je paziti, kaj se godi po svetu, privršijo s hudo, žalostno novico, da je v sosednjem domku umrla matica in da so osirotele čebele zaradi tega zdaj kakor z uma. Saj so lahko. Nesreča je res velika. Zdajle, pred zimo se jim kaj takega primeri. Sirote... Ne izmotajo se...

Po vseh vogalih ti čebele srečnega domka postajajo in se menijo o temni usodi nesrečnih sosed.

»I, tja pojdemo, med jim vzemimo, čebele pa napodimo ali pa podavimo, da sitnosti ne bo z drhaljo, ki nima več ne glave ne postave!« svetujejo nekatere mladice.

»Ne, tega pa le nikar ne storimo!« se upira tista prva čebela, pritezajo ji pa stare čebele skoraj vse. »Le kje vam je srce, kje pamet?« pesti lahko-miselne mladice... »Ali nismo čebele tudi me? Če smo, ták živimo in delajmo po čebelje. Tele sirote — ali niso vse našega rodu, vse naše krvi? — Brez pomude jih vzemimo lepo pod streho, pa jel!«

Kakor so stare učile njo samo, ko je bila še mlada in neumna, jim zdaj ona na vest govori in dokazuje, kako grdo in nečebelje bi bilo, če bi se kaj pregrešila nad osirotelimi sestrami. Pa ne samo grdo in nečebelje, tudi nevarno bi bilo: privabilo bi roparice.

»In veste, mladice, kaj je vojska z roparicami?« jih je modra čebela na kratko vila. »Ne veste in ne želim, da bi kdaj zvedele. Verjemite pa le, da je taka vojska največja nesreča za vsak domek...«

Stare, skušene čebele so pritegovalno zašumele. Spomin na sestromorno vojsko je bil tako težak in grenak, da je ves domek kakor hudo prestrašen onemel.

Ampak kaj je, kdo je ondile? Z nekimi stražarkami se bliža krdelce tujih čebel. Žalostno, potrto se drže. A prva čebela jih že po tem spozna.

»Pozdravljene, sosede sestrice!« jih presrčno pozdravlja. »Iz osirotelega domka ste, jelite?«

»Da, smo; nov dom si iščemo,« odgovori čebela sirota. »Ali nas ne bi ve vzele medse? Na škodo vam ne bomo. Delati znamo, pridne smo, trota ni med nami nobenega, a med, ki ga imamo polne sate, bi ve in me ves prenesle semkaj...«

Kaj poslanstvo osirotelega domka želi in kaj nudi, se po vsem domku urno zve.

Pomenijo se z matico in brez dolgega prerekanja mirno sklenejo, da naj se sirote le priselijo. In prav hitro, sicer jih roparice zavohajo.

Čebele sirote si tega ne dadó dvakrat veleti, kar zdržema se ulijo v novi domek. Matica jih brž obteče in prepoji z mocom svoje posebnosti. Zdaj ni več razločka med domačimi in priseljenimi čebelami, ni več čebel sirot, matica jih je vse pohčerila. Vse vkup zdaj hitro pobero med in ga preneso iz zapuščenega domka. Škoda bi bila kaj puščati, veliko veliko dela in trpljenja je bilo z njim...

In komaj je vse v kraju, pa ti pred zapuščeni domek prihrumi lakomna vojska samogoltnih roparic.

»Tu je čutiti vse polno medu,« se v mislih že oblizujejo. Čudno se jim pa le zdi, da je v domku tako tiho in da pred žrelom ni stražark, kakor navadno pred vsakim domkom.

Nekaj roparic se previdno spusti v domek. Hm... da te. Po kotih je še nekaj medu, sicer pa je povsod vse prazno...

Vojska roparic se razjezi. Tàk prehitel jih je že nekdo? Tiste ostanke brž pobero in požro, potlej pa jo uderó po sledi, ki so jo čebele pustile, ko so se selile.

Aha, aha, tàk tukaj so čebele in med... med...?

Da, tukaj so... Dosti jih mora biti... Pred žrelom je vse črno pazljivih in hrabrih stražark.

Tako roparice brné po zraku, pred domek si ne upajo še. Nazadnje se nekatere najbolj divje in predrzne pa le spusté na brado in hočejo v žrelo. A stražarke jih od togote nasršene hrabro prestrežejo in do zadnje vse pogubijo.

Velika vojska roparic osupne. Če so že stražarke same tako nepremagljive...? Roparice začne skrbeti. Kaj bo, če je ves domek tako hraber...? Obotavljajo se, ne vedo prav, kako bi, poguma jim manjka. Neodločno brné po zraku in dosti jih je.

»Pogubimo stare najprej,« svetuje roparica, ki ima med njimi veliko besedo, »vse tiste, ki nas preveč že poznajo, kar hitro pomorimo, mlade nam bo potlej lahko preslepiti...«

Zvijačni svèt je bojazljivim roparicam všeč. Vsa velika drhal jih buhne pred žrelo, da bi stražarke kar pohodile in zlahkoma vdrle v domek. Ampak srčne stražarke jim tudi zdaj hrabro zastopijo pot, ves domek pa tudi že na pomagaj prihiti.

Med njimi je tudi prva čebela. Hudo ji je. Sestra napada, mori sestro, sonce pa le še sije...

Tudi roparice so sestre čebele, a lakomnost jim je ohromila pamet, da so to že pozabile, sicer ne bi tako nečebelje divjale in klale.

Pred domkom kmalu leži vse polno mrtvih...

Roparice divjajo, divjajo, a domek je hraber, ne da se.

Sonce se že nagiba v zaton, ko roparice spoznajo, da tega močnega domka nikoli ne zmorejo. Začno se dvigati in umikati, da bi se otresle razdraženih domobrank in da bi še ob soncu pribežale v domek.

Domobranke počivajo in se otožno ozirajo po morišču pridnih čebel, nenadomestnih živiljenj.

»Prepodile pa le smo grdobe roparske,« se najhrabrejšje ponašajo.

»Smo; ampak žrtve... žrtve...«

Tako se trudna domača vojska pogovarja in budno pazi, ali ni kje še kakšna taka sodrga — kar ti velika osa zviška pade na čebelico med njimi in jo zagrabi, da bi jo odnesla. Ampak čebele stražarke in domobranke, še vse polne srdite vojne gorečnosti, planejo po osi zveri in se ji ene obesijo na krila, da se ne more dvigniti, druge pa jo grizejo in pikajo, kolikor morejo. Ampak kakor njim samim, je zadek tudi osi opasan z roženimi ščiti, ki jih ne čebelje ne kakšno drugo želo ne predre. Osi je vendar nerodno. Čebele so hude ko sam ogenj, tudi brez žela jo gotovo zmorejo, če se jih brž brž ne otepe. Zdajci togotno skrči in skrivi zadek podse; tako se ji morda le posreči, da katero močno piči. Pa tudi njeno želo ne predre ščita okoli čebeljega zadka. A ko se vendarle krivi in na slepo bode, ji medščitje nekoliko regne. Tista modra

prva čebela to opazi, spretno priskoči in v režo kakor blisk urno porine želo in na vso moč piči osjo zver.

To je osi zadosti. Oči ji ugasnejo, moči se ji razklenejo. Čebela, ki jo je do zdaj še trdno držala, se ji nekoliko motoglavo izvije še živa in zdrava.

Ampak hrabra domobranka, ki je pičila, premagala oso, si zaman puli želo iz nje. Zdaj ve, da zanjo ni več pomoči in da mora umreti, ve pa tudi, da je pošteno čebelje živela in za domek voljno trpela. Tako se mirno vda in — umre.

Za njó je domku kaj hudó; a cveli ga tudi žalostna smrt tisoč in tisoč drugih sester v sestromorni vojski.

Vrabec in maček

Sončnega popoldneva se je vrabec lovil okrog hiše, skakal z drevesa na drevo, z veje na vejo in objestno kričal. Na pragu se je pokazal maček in se mežikaje ozrl po nagajivem vrabcu: hm, previsoko bo, si je mislil.

»Lej ga, lej,« se je ponorčeval vrabec. »Zakaj pa ne letaš kakor jaz, glej, takole.« In spustil se je na skedenj, od tu na hišo, spet na hruško ter skakal in čivkal in posmehovalno izzival mačka.

»Poskusi, morda se boš naučil, če nisi pretrde glave.«

»Nič ne slišim,« je zagodrnjal maček, »prehladil sem se, pa mi po glavi šumi.«

Malomarno je sedel na prag in zamižal pred sončnimi žarki, ki so ga bodli v oči. Ej, presneto je pazljivo spremljal vsako vrabčevo kretnjo. Skrivaj je odpiral oko in meril razdaljo do vrabca.

»Stric muc,« se mu je ta zasukal nad glavo, »kaj bi ti dal, da bi znal tako letati, pravim, kot jaz, a?«

»Nič, nič. Sem rajši na topli peči, kakor da bi se ubijal za hrano kakor ti.«

»He, he,« je priletel vrabec čisto blizu mačka in mu začel pripovedovati: »Rajši trpim lakoto in mraz tri zime drugo za drugo, kakor da bi se samo cno uro plazil po zemlji kakor ti. Pa polēti z menoj, če moreš,« je ščebetel prešerno in se predrzno razkoračil pred njim, nato se pa brezskrbno smukal okoli na videz dremajočega in gluhega mačka. »Saj bi, kaj ne, ko bi mogel,« ga je spet zbodel in se hudomušno posmehnil.

Skok — in vrabec je zakričal v smrtnem strahu pod ostrimi kremplji.

»Zdaj lēti pod nebo...« se je obližnil maček. »Saj bi, kajne, ko bi mogel. Kaj ti pomagajo urne peruti, ko imaš pa tako počasne možgane,« je dejal maček in ga pohrustal.

Cvetko Golar

Pesem o metulju

Metulj lep in ličen
in pisan in mičen,
zazdeha in vstane,
k vijolicí plane.

Krog vrta in plota
ígra se in moča,
od loga da gaja
ves dan se spreha.

Na sonce, na sonce
nad polne gre lonce,
po sladko medico,
po med za potico.

Razsaja, svatuje
in raja, kraljuje,
se v žarkih utrinja,
v meglicah izginja.

Spomladi, poleti,
ko gora je v cveti,
o nektarju sanja
in rožam se klanja.

Podi se in ziblje
in pleše in giblje,
med smrekami tava,
nad rekami plava.

Še v pozni jeseni
za mraz se ne meni,
pozimi ves plah
zavije se v mah.

Krista Hafner

Marjetica, hčerka Matjaževa

Ilustrirala Mara Kraljeva.

V. Turki

V tem hipu se je prikazal na vrtu sel. Ves je bil upehan in poten, komaj je še dihal. Ustavil se je pred kraljem Matjažem, vojaško pozdravil in izdahnul iz sebe eno samo besedo:

»Turki!«

Kakor bi bila strela udarila, je bilo vesele igre konec. Kralj Matjaž je postavil Marjetico na tla in se obrnil k selu:

»Kdo te pošilja?«

»Moj poveljnik. Turki so napadli našo vojsko prav ob meji naše dežele. Kakor listja in trave jih je. Povsod okoli požigajo domove, plenijo in ropajo mlade dečke in deklice, da jih vodijo s seboj v sužnost. Jok in stok gre pred njimi in za njimi. Naša vojska jim ni kos, le kralj Matjaž nas more rešiti. Tako pravi moj poveljnik.«

»Prav ima,« je zaklical kralj Matjaž, se obrnil in kakor vihra odhitel v grad.

Urno si je oblekel vojno obleko, posadil na glavo svetlo čelado in si opasal brušeno sabljo. Odhitel je na dvorišče, kjer ga je že čakal osedlan konj, njegov zvesti šarec. Kraljica Alenčica in Marjetica sta prišli za njim na dvorišče in kralj Matjaž se je poslovil od njiju. Objel je ženko Alenčico, si pritisnil hčerko Marjetico na prsa in govoril:

»Zdaj moram z doma, na kraj svoje dežele, kjer mori ljudi kruti Turek. Ostani pridna ta čas, ko me ne bo doma, in mamu ubogaj. Kadar ti bo dolgčas, naj ti stara Bara pripoveduje povesti, ali pa se igraj z Andrejčkom, svojim prijateljem. Toda na vrt ne hodi, da te Turki ne ujamejo. Odpeljali bi te s seboj v sužnost, in kaj bi počel tvoj očka, če bi se vrnil iz bitke, pa svoje deklice ne bi več našel doma. Bog te blagoslovi, srcece moje!«

Pokrižal je hčerko na čelo, po-

ljubil ženo Alenčico, se zavihtel na konja in jadrno kot pušica odvihral proti meji svoje dežele, na boj proti divjemu Turku.

VI. Bitka

Na meji so ga že čakali njegovi vojščaki. Postavili so mu lep šotor iz svile in baržuna in na vrhu zasadili na srebrni palici zlato jabolko, znamenje, da je to šotor slavnega kralja Matjaža. Ko so vojaki zagledali svojega kralja, so sneli čepice z glav, jih vihteli po zraku in vriskali, da je odmevalo na nasprotno stran, kjer je bila zbrana turška vojska. Kralj Matjaž pa je ukazal, naj zatrobijo trobente, ki kličejo vojake v boj. Nič ni čakal, komaj se je oddahnil, že se je postavil svojim vojakom na čelo in napadel Turka, še preden se je le-ta pripravil za boj. Kot povodenj se je njegova vojska razlila nad sovražnika. Ni še minil dan, že je bila

sovražna vojska potolčena. Vsi Turki so bili pobiti in njihova trupla so pokrivala širno poljano in rdeča kri je barvala zeleno trato.

Ko je bilo bitke konec, je rekel kralj Matjaž svojemu služabniku:

»Pojdi z menoj, da poiščeva med mrličmi turškega poveljnika, mogočnega Hasan pašo!«

Pregledala sta vse mrličee, toda poveljnika nista našla. Matjaž se je ustavil in globoka guba se mu je zarezala v čelo.

»Ušel je,« je rekel. »To je slabo. Dokler je on živ, ne bomo imeli miru. Ujeti ga moram.«

Urno je znova zajahal konja in se odpravil na pot, da poišče turškega poveljnika, Hasan pašo.

(Dalje.)

Lea Fatur

Kako je prvotni človek ustvarjal orodje in orožje

Prvotni človek je bil po izgonu iz raja navezan predvsem na svoje roke, noge, na svoje telo. Vse je bila roka: česalo, zajemalka, mera, kladivo, kuhalnica in tako naprej. Naredil si je glavnik iz kamna in izbrusil v njem zobe, kakor so mu kazali prsti. Iz lesa si je zvotlil zajemalko: ročaj kot roka do komolca, zajemalka odprta pest. Kladivo in sekira s toporiščem sta v pest stisnjena roka. Cedila so nastala iz prstov, ki si jih držal narazen. Kopača, klešče, grablje, motika, lopata so podaljšek in nadomestek rok. Bolj ko se je spametoval, bolj popolno orodje in orožje si je napravil. Prvotno je metal kamenje na sovražnike, prve frače in puše so metale kamenje. Loki, noži, vsi so bili podaljšek rok. Po gibanju in obliki nog si je izvrtal čoln, da bi hodil v tej povečani nogi po mokrem kakor po suhem. Meril je pot na čevlje, blago na lakte in sipko na pest. Daljavo je razdelil na dneve hoda, nova posestva je obhodil in jih vzel tako v last. In ko je delal prvotni človek hišo, kaj ni pogledal po svojem životu? Teme — streha, čelo — pročelje, oči — okna, usta — vrata. Kakor sloni život na nogah, tako je postavil hišo na stebre. Človeško telo je res velika umetnina, ki jo je ustvaril najvišji umetnik.

Mirkec — misijonar žrtve

Ilustriral Župančič Joakim.

»Pater, jaz bom misijonar!« je po dolgem oklevanju boječe izgovoril Mirkec in se zazrl v svojega kateheta.

Frančiškan ga je pogledal resno, tega desetletnega fantiča, ki se je tiste dni namerjal, da prvič sede na gimnazijsko klopo. Pa ga je potrepal po rami in ga povedel k oknu.

Bilo je odprto in veliki vrt je utripal v sončni luči. Ob čebelnjaku so brenčale pridne delavke in znašale bogate darove v satje. Duhovni je pokazal z roko tja čez k mali hišici, ki je bila na gosto poslikana s kranjskimi panji:

»Tako, vidiš Mirkec, znašajo počasi! Ob svojem času pa bo medu veliko in vse njih delo bo en sam sad. Tudi ti bodi čebelica: znašaj v tihoti svojega srca, ne nehaj in ne ustraši se težav! Nekoč bo tudi sad tvojih žrtev velik in takrat te bo Bog poslal tja, kamor si tako želiš!«

Črnolasi Mirkec je gledal z zasanjanimi očmi in zdelo se mu je, da vidi duhovnika, ki hodi sredi riževih polj in oznanja gruči rumenih otrok božjo besedo. Spoznal je sebe in se nasmehnil. Pa privid je izginil kot je prišel. Ostale so le čebele, ki so neutrudno brenčale in znašale med in cvetni prah.

Potem pa se je obrnil h katehetu in ga vprašal:

»Potem mislite, gospod katehet, da bom misijonar?«

»Če je taka božja volja!«

»O, vem, da bom!« je vzkliknil Mirkec in ni nehal verovati v prelepo pravljico o misijonarju Mirkecu, ki se bo nekoč, če je taka božja volja, uresničila...

To se je zgodilo tisto pomlad, ko je Virinov Mirkec z odliko izdelal četrti razred in se tako zelo postavil pri sprejemnem izpitu za gimnazijo. V počitnicah je večkrat obiskal p. kateheta. In vse počitnice je Mirkec mislil na to, kako bo jeseni začel s študijem v gimnaziji svojo misijonsko pot: po veliki maturi pojde v bogoslovje, mašnik bo in potem, vsa sreča božja, to bo najlepši dan, sanje bodo resnica — postal bo misijonar.

Pod jesen pa je Mirkec nenadoma legel, prav ko bi moral v gimnazijo. Hnauška bolezen mu je izsušila obraz in prsi mu je dušil trzajoč kašelj.

Mirkec je gledal s tožnimi očmi po sobi in trepetal v svoji samotni.

Materi, ki je od časa do časa sedla k njemu na ležišče, ni potožil. Rad jo je imel in vendar ji ni zaupal svoje skrivnosti, da hoče biti misijonar. Saj bi ga ne razumela, si je mislil. Živela je brez moža in beseda Bog je davno ugasnila na njenih ustnicah. Zato jo je Mirkec samo gledal in se ji trudno nasmihal.

Potem je prišlo čez noč.

Silen kašelj je trgal otrokove prsi, da je Mirkec onemoglo ječal.

Mati je stopila k njegovi postelji. S plašnimi očmi se je zaskrbljeno zazrla v sinov izsušeni in izmučeni obraz.

»Mirkec, Mirkec!« je ječala in mu podpirala glavo.

Otrok pa je dahnil v silovitem krču in skozi drobne ustne se je udrl tanek curek krvi.

»Otrok moj!« je kriknila mati in zajokala.

Mirkec pa jo je pogledal z resnimi očmi in zašepetal:

»Po kateheta pojdi, mamica!« in je omahnil na blazine z zaprtimi očmi.

Težko se je odpravila mati sredi noči. Odkar je živela ločena od moža, pet let je že bilo tako, še ni stopil duhovni v njeno hišo. Res, Mirkec jo je prej večkrat nagovarjal, naj bi povabila gospoda kateheta domov. A mati ni hotela. Kaj naj bi duhovnik pri njih? Nekoč je celo zavrnila otroka: »Saj so te čisto zmedli, ti frančiškani!« In takrat je Mirkec tiho jokal. Pa ni povedal nikomur, čemu solze.

Zdaj pa je šla. Morda gre zadnjič.

In se je vrnila z duhovnikom — katehetom, ki je nosil belega Jezusa malemu Mirku.

Kot da se je soba v tej skrivnostni, tako žalostni noči ovila v čudežno luč, se je zdelo na smrt bolnemu dečku, ko je duhovnik položil Jezusa v njegovo srce. Dolgo je molčal fantič, potem pa se mu je obraz nenadoma nasmejal in zazrl se je v frančiškana:

»Se spominjate, gospod pater,« je šepetal duhovnemu, »oni mesec sva gledala čebele. In takrat sem mislil, da bom misijonar...«

Mati ga je pogledala začudeno, neverno in Mirkec je to čutil:

»Seveda, mamica, ti tega ne veš! Nisem hotel povedati,« je govoril počasi, ker so ga besede utrujale, »mislil sem, da ti ne bo prav tako...«

In mati je stala ob njem negibna, brez besede.

Otrok se je nasmehnil:

»Zdaj je vse drugače, Jezus noče, da bi bil misijonar!«

»Ne, Mirkec,« je hitel zatrjevati katehet, »vse bo še prav in lepo: ozdravel boš in potem, če Bog tako hoče...«

»Ne, ne,« ga je prekinil deček, »Jezus noče, da bi bil misijonar. Hoče mojo žrtev, da bo kdo drugi bolj blagoslovljen v svojem delu. Tudi to je misijonstvo...«

Katehet ga je gledal, toplo so ga prevzele dečkove besede:

»Potem prosi za misijone, ko boš pri Jezusu, Mirkec!« mu je šepnil.

»Bom, bom, gospod pater,« so sijale otrokove oči in zdelo se je, da ni več na zemlji. Njegov pogled je bil odmaknjen, strmel je v križ, ki mu ga je bil duhovni potisnil v drobne ročice.

Mati se je sklonila k otroku in solze so ji utripale v očeh. Dolgo je oklevala, potem pa je omahnila ob ležišču na kolena, objela dečkovo glavico in zašepetala:

»Otrok moj, odpusti...«

»Jezus bo zdaj s teboj, mamica...« je dahnil deček in zaprl oči.

Mati pa je zaihtela krčevito in težak vzdih je udaril v nočno tišino:

»O Bog, moj Mirkec!...«

Tisto jutro je pater katehet molil pri sveti maši, sklonjen nad živim Jezusom, za Mirka — malega misijonarja...

Iz učenega sveta

Moč vetra

Ni še dolgo, bilo je v lanskem svečanu, ko je strahovit vihar na severni španski obali v mestu Santander najprej potopil nekaj ladij v pristanišču, potem pa povzročil požar, ki je bil tako hud, da je uničil nad 200 hiš v mestu in je nekaj tisoč prebivalcev ostalo brez strehe. Prav tako ste slišali že kaj o hudih viharjih, ki jim pravijo tornado ali ciklon v Severni Ameriki in o tajfunu na obalah Tihega oceana. Ti viharji so tako hudi, da odnašajo cele hiše in rušijo mesta in vasi. Pa naša kraška burja, tudi ta je huda, saj smo nedavno čitali, da je v Liki prevrnila nekaj vagonov tovarnega vlaka.

Veter je močan, to ste se sedaj prepričali. Njegova moč se da tudi meriti na ta način, da izračunajo hitrost, s katero prevali veter določeno pot v eni sekundi. Čim hitrejši je, tem večja je njegova moč. Za to imajo posebne priprave, ki se vrte in po številu obratov pokažejo, kakšna je pot vetra v eni sekundi. Da se potem lahko po raznih deželah med seboj razumejo, kakšna je jakost vetra, so sestavili posebne tablice. Eno izmed njih vam prinašamo tu spodaj. Najprej je oznaka (številka) jakosti vetra, potem hitrost v eni sekundi in nato je naveden pojav, po katerem lahko brez priprav presodimo, kakšne jakosti je veter:

Jakost 0 — popolna tišina, brez vetra.

- 1 — komaj zaznaten premik vetra, 1 do 2 m/sek, dim se dviga skoraj navpično v zrak.
- 2 — pihljaj, 2 do 4 m/sek, komaj ga zaznamo s čuti.
- 3 — lahek veter, 4 do 6 m/sek, zastave in listi se gibljejo.
- 4 — zmeren veter, 6 do 8 m/sek, zastave plapolajo, vejice poleg listov se gibljejo.
- 5 — svež veter, 8 do 10 m/sek, večje veje se gibljejo.
- 6 — močan veter, 10 do 12 m/sek, slišimo bučanje.
- 7 — oster veter, 12 do 14 m/sek, šibka drevesa se upogibajo.
- 8 — viharo, 14 do 17 m/sek, drevesa se upogibajo.
- 9 — vihar, 17 do 20 m/sek, strešna opeka leti s streh.
- 10 — močan vihar, 20 do 24 m/sek, vihar ruje drevesa.
- 11 — orkanu podoben vihar, 24 do 30 m/sek, težka škoda.
- 12 — orkan, nad 30 m/sek, opustošenja.

Po tej razdelitvi si sami lahko napravite primerno sliko o jakosti vetra, ki ga hočete določiti. Kraška burja, ki premetava vlake, ima jakost 10 do 11 m/sek in zato ni nič čudnega, če trdijo, da piha s hitrostjo nad sto km na uro.

Teža raznih živali

Že ljudje nismo vsi enako težki, saj poznamo suhce in debeluharje, ki odtehtajo kar tri do štiri suhce. Še večja je razlika med posameznimi živalmi. Našteli bomo nekaj domačih in tujih, ki jih vsaj po slikah poznate:

Lisica	7 kg	som	300 kg
jazbec	20 kg	los	400 kg
srna	20 kg	grizli medved	450 kg
krap	do 35 kg	bizon	700 kg
tiger	80 kg	mrož	1000 kg
noj	100 kg	indijski nosorog	2000 kg
severni jelen	150 kg	nilski konj	2500 kg
divji prašič	200 kg	slon	3100 kg
rjavi medved	250 kg	kit	130.000 kg

Včasih so na zemlji živeli tudi še večji in težji zmaji, toda sedaj so vsi izumrli. Edino morje lahko preživi in nosi takega velikana kot je kit. Saj na suhem se ne bi mogel niti gibati pri svoji teži in kakšne noge bi vendar moral imeti!

Spoštovani g. urednik!

Ko prejmem novo številko »Vrtca«, se razveselim, ker se spet moja knjižnica poveča za en list. Med knjigami imam tudi »Pravljice in pripovedke« Lee Faturjeve. Dobila sem jih kot nagrado za rešene uganke. Zelo mi ugaja povest »Sedem Bernardkovih«.

Stanujem v Zg. Zadobrovi, v šolo imam četrto ure hoda. Naša farna cerkev je posvečena Marijinemu Vnebovzetju, njeni podružnici pa sv. Tomažu in sv. Andreju.

Pošiljam Vam in vsem bralcem »Vrtca« prisrčne pozdrave!

Šmauc Breda,

učenka V.a razr. ljudske šole
pri Dev. Mar. v Polju.

Ljubi »Vrtce«!

Letos smo te pa res dolgo čakali in vendar dočakali. Vmes je bilo kar tri

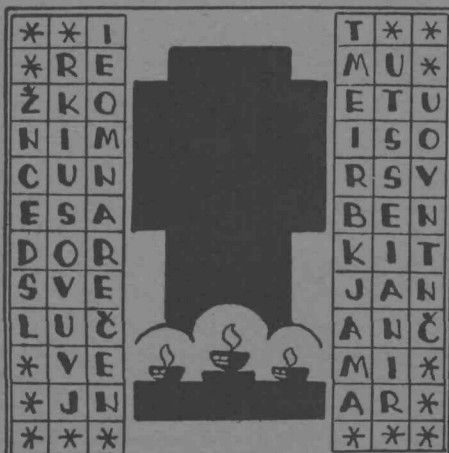
mesece počitnic. Jaz zelo rad berem knjige, zato sem naročen tudi na »Vrtce«, ki ga vsak mesec že komaj čakam. Za naročnino me ne skrbi, ker sem pri gobah toliko zaslužil, da bo za zvezke in knjige pa še za »Vrtce« povrh in še mi bo ostalo. Vesel sem, ker si že sam pomagam. Res sem moral večkrat zgodaj vstati, da mi niso drugi pred nosom pobrali gob, pa mi zdaj ni žal za to. Očka mi večkrat pravi, da trdo zasluženi denar največ zaleže. »Vrtce« bereva s sestrico skupaj. Ona ima najrajši pravljice, jaz pa kaj takega o junakih ali pa o daljnih krajih. Tudi z ugankami imava veselje, samo precej težke se mi zde nekaj časa. Kadar se mi pa posreči rešitev, se mi zdi, da le niso tako zapletene. Letošnje so precej drugačne od lanskih, a upam, da se jih bom privadil in jih rešil pravočasno.

Jože Bregar,

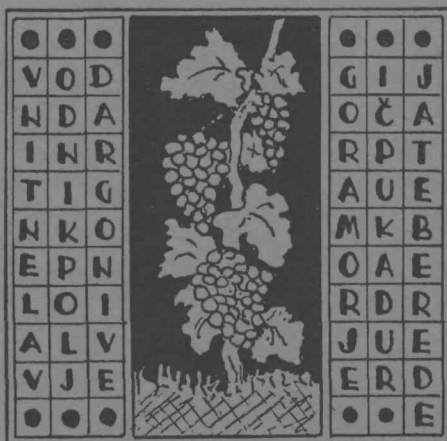
učenec IV. razr. v Šiški.

ZANKE IN NASTAVE ZA ODPRTE GLAVE

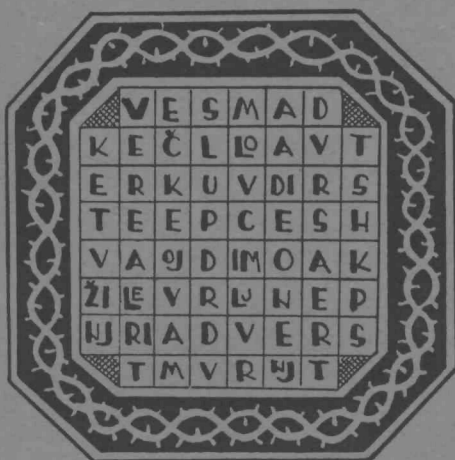
1.

4.

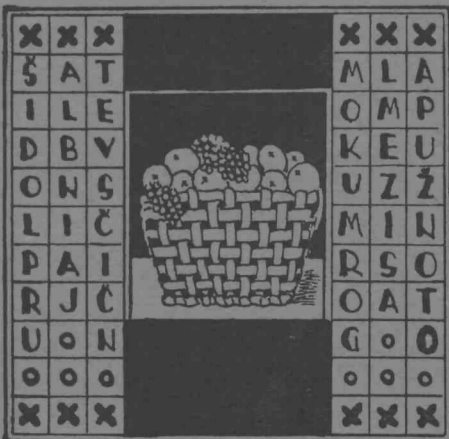
2.

5.

3.

Rešitve je poslati do
30. novembra 1943 na
uredništvo »Vrta«,
Ljubljana, Ulica 3.
maja šte. 10. — Deset
izžrebanih reševalcev
dobi lepe nagrade.

Moja mlada leta

Spominska knjiga »Moja mlada leta« je novost na našem književnem trgu, kakršne doslej Slovenci še nismo imeli. Njen namen je, da ohrani otroku vse spomine na njegova mlada leta, od rojstva pa do tistega dne, ko zapusti ljudsko šolo. V prekrasni, čudovito nežni opremi arhitekta Gajška je v knjigi določena stran za stranjo, kamor naj starši vpišejo vse pomembne pa tudi nepomembne dogodke iz otrokovega življenja: dan, kraj in ura rojstva, boter in botrica, rojstni podatki očeta in matere, bratje in sestrice, otrokova rast, njegove igrače, njegove bolezni, stanovanje, prvi nasmeh, prve stopinje itd. Vse te podatke spremljajo izbrani teksti in pesmi naših starejših in novejših pesnikov. Povsod je tudi prostor, kamor naj nalepijo slike iz tiste dobe otrokovega življenja, vmes pa so vstavljene še cele prazne strani, kamor lahko vpišejo še vse druge spomine iz otrokove mladosti. Po vstopu v šolo piše spominsko knjigo že otrok sam. Med svojim šolanjem v ljudski šoli opiše vse pomembnejše dogodke iz te dobe svojega življenja: Kako je pisal konec prvega pol leta, v prvem razredu, konec leta, opiše naj božič, prvo sv. obhajilo, sv. birmo, pusta, izlete itd. Nazadnje je ob slovesu iz šole prostor, kamor se podpišejo vsi součenci, posebna stran je namenjena zadnjemu šolskemu spričevalu iz ljudske šole, za poslovilno pesmijo pa je zopet veliko praznih listov, kamor piše otrok lahko še svoje nadaljnje spomine, ali kamor mu lahko v spomin napišejo posvetilo tudi njegovi sorodniki, učitelji, součenci in znanci, kakor so to doslej delali v posebnih spominskih knjigah. Tako bo knjiga otroku v resnici prava spominska knjiga.

Knjiga je najlepše darilo, s katerim lahko razveselite otroka ob najrazličnejših prilikah: za Miklavža, za božič, za god. Pa tudi botri in botrice si ob krstu ali birmi ne morejo misliti lepšega darila, kot je ta knjiga. Prepričani smo, da odslej ne bo več slovenskega otroka, ki ne bi že v zibelki dobil za darilo prekrasne spominske knjige: Moja mlada leta.

Kdor se zgledi pri upravi »Vrtca« v Kopitarjevi ulici št. 2 s to številko, dobi knjigo po znižani ceni in sicer kart. za 50 lir, vezano v polplatno za 55 lir.